

Tvenne ryktbara

Svenske Stortjufwars

Lefnad och Död,

Gemte

Carl Lindegrens

Sång

Till den Italienske Besjanten
som gick till döden.

STOCKHOLM,
Elméns och Granbergs Tryckeri, 1830.

Twenne Stortjufwars Historie.

Genom en här i Stockholm år 1700 hållen ransakning öfwer 2 stora inbrottsskölder hos Manufakturisten Daniel de Lomell och Faktoren Johan Zimmer, upptäcktes ett Tjuvband, som hade twenne wida namnunniga Tjufwar. Anders Andersson Roos och Nils Olofsson Stockman till hufwudmän, med deras anhang så mycket farligare, som de begge från ungdomen djerft, samt utan minsta sky och farhåga, bedrifvit de första skölder.

Tjugu år tillsförene hade Roos, då han var Gardeskarl, i sällskap med twenne andra sina stallbröder: Swen Stark och Johan Soos, brutit sig in i ett stånd vid Skeppsbron och der bortstulit för Fransosen Nicolas Cotte saker för 400 R:drs värde, medelst hvilken sköld Cotte i fattigdom och uselhet med hustru och barn försattes. Derpå rymde Roos både utur tjänst och rike, samt förfogade sig till Livland och Curland, hvareft han föryttrade tjuvgodset.

Någon tid derefter instälde han sig i södra delen af Riket, samt kom åter i Krigstjänst, och på Halmstads Slott, då han stått skildtwakt, bortstal twenne Silfverhågare; men denna gången war Roos ej så lycklig, som den förra, utan måste han nu löpa sina gatulopp, samt fördes

till Marstrand, dit han på lifstidsarbete
var dömd.

En så mädosam och besvärlig lefnad
fördubblade endast känslan af en för Roos
behagelig frihet; och som honom icke lärer
hafwa fättats hwarken lust eller dristighet,
så fann han snart nog utväg att flygta
från fästningen.

Roos behöfde ej mera till sin berge-
ning, än sin frihet; ty hans wana war,
att resa från det ena landet till det an-
dra, på Kap, som hon det sjelf kallade,
och skall han, efter egen bekännelse, som
byxsäcks-huggare, hafwa warit en fullkom-
lig mästare.

Sedan han nu igen ströfwat omkring
någon tid utrikes, och jemt framfarit i sitt
pöbegynta lefnadssätt, fick han åter lust
att besöka fäderneslandet, i hwad affigt
behöfves ej omnämñas. Han war twifwels-
utan en på många orter mycket utmärkt
person, och han trodde sig nu efter så lång
tids förlöpp vara glömd och okänd hemma.

Med så god förhoppning anlände Roos
på nytt till Stockholm, då han gaf sig ut
för en Köpmaz från Karlskrona, klädd
sig väl och höll sig en tjenare. För honom,
som hade så mycken erfarenhet och så öf-
werflödig skicklighet i handiwerket, war ej
svårt att göra nödiga bekantskaper, och
finna tjenliga ämnen, af medfödda wan-
artiga böjelser; och hwilken af dem funde
vara så fräntjent som Roos, att vara Ban-
dets hufwudman.

Då han hunnit sätta sino underhafsvande i en fördelagtig rörelse, började hans fäker winna en för honom all önskelig framgång; — Bedar och ficker besöktes och plundrades nästan med lika lätthet; lås och jernbommar funde ej tillfyllest försäkra någons egendom för de stölder, som då på alla håll och kanter här i Staden förfwades.

Churuwål ingen af detta hand lärer varit serdeles ålskare af Lag och Rättvisa, finner man likväl att de fins emellan behållit en slags ordning och billighet, som bestått derui, att allt hwad som stals, mer eller mindre, skiftades i lika delar, hvaraf Roos ej tog mera än en lott för sin dräng; om han nu vid godsets fördelning ej sträckte sina påståenden till sina medbröders förfång, så torde likväl hånda, att han ej så alldelens satt egennytten å sida, då han tiuhandlade sig andras andesar, med hvilka han, i egenkap af Käpmän, drog omkring till Galberget och annorstädes och höllt marknad. Det synes åtminstone sannolikt, att det åtventyr han dymedelst sig underkastade, samt att han köpte waran för långt bättre pris, än den i första hand funnat erhållas, bordt tillskynda honom en större vinst och formän än hans medbröder, hvilka ej hade så vidsträckta spekulationer.

Akt beskrifva alla denne Mästertjufs bedrifter, skulle bli swa för widlyftigt: det är nog till att finna, huru hela hans lefnad varit ett sammanhang af böfstycket, huru många han skadat och bragt på obestånd samt huru han i lättja och ifswerdag försatt andras med swett och mudda, för-

wärftwade egendom, hvilken han funnat få tillförlä-
le att till sig röfwa.

Ufständne straff, häxten och fästningsarbeten
hade icke warit nog mägtige medel, att förmå
Roos till att ändra sin lastbara wandel; dess in-
rotade wanart war från lifvet offiljaktig, och ut-
gängen af altsammans swarade till fullo mot ger-
ningarnes bestaffenhet; hwarom vidare skall för-
målas, sedan Nils Olofsson Stockmans ej mindre
oroliga och dr Sambället skadeliga lefnad, samt
deraf med rätta hårlyftande bden, blifvit beskrifta;
dels dersöre att dessa begge Personers historia
mot slutet idper tillsammans, och dels dersöre,
som ordspråket lyder: att alla Råfwar tråffas om
sider hos Bundtmakaren.

Stockman hade utan twifvel icke försommats
de yngre åren, till att erna en fullkomlig färdig-
het i konsten att stjala och röfwa; många år för-
ut hade han, till en stålig belöning för sin fört-
sta idrospän, arbetat ett helt år på Tukthuset,
och 1682 war han redan wärdig ansedd, att un-
dergå dödsstraffet, hvilket likväl till Gatuopp
förmåndlades; det dröjde dock icke längre än till
året derpå, eller 1683, då åter dödsdomen döfwer
bonom askunnades; men denna gången förfontes
han döfwen, samt dölades i det stället att arbete på
Tukthuset. Derifrån gjorde han sig genom rym-
mande ledig, samt förfävade återigen efter wan-
ligheten stölder och brott, så att han å ny 1684
dömdes till döden: han benädades dö döfwen i så
mätto, att han all sin liftid skulle å Tukthus
arbeta uti halsjern med en flocka uti.

Så många swara och tåta bestraffningar,
om de nu icke mebfört någon förbättring på Stock-

måns i högsta mästo onda böjelser och fördertswade begår, synas de likväl skola hafva warit tillräcklig att spåka och tänja des obändiga och hårdnackade sinnenlag; men såken förhöll sig hest annorlunda; ty 1687 måste han, för sin stora oregertighet, som orden i domen lyda, flyttas från Lulehuset och fdras till Marstrand. Här lämnade han sig, efter några års förlopp, åter lägenhet att komma los, då han begaf sig till Tyskland, Nederländerne och andra orter, der han, efter egen berättelse, skall warit i Krigstjenst, och förmödlig ej mindre då, än förrut, i sin lefnadsart framhärdat. Sedan han på detta fått tillbragt några år, infann han sig åter i Riket, och 1696 dömdes han också för tjufnad, att mista lifvet: denna gång kom äfven pardon emellan, och han afstraffades med Rio Gatulopp, samt skulle all sin bfriga lifstid uti halsbjörn hållas till arbete på Marstrands fästning.

Det var likväl icke Marstrand, der en så förhårdad sålle skulle sluta sina oroliga dagar; hans hög lekte på frihet; icke af en naturlig drift, att werkligen förbättra sina wilkor; ty han var i sanning mera oszellig då han var los, hälst han merendels årligen ertappades ech på det swärraste straffades, utan af ndje och wana, att på en obetydlig, kort tid, medelst rof och plundring få tillfredsställa sina wilba hegår. Det lyckades honom äfven, att ännu en gång komma på fri fot, då han på nytt stälde sin kosa till Stockholm, såsom det tjenligaste stället inom Riket för hans werksamhet, utan att på något fått låta affrådka sig utsas de besvärliga och svåra äfventyr han här förrut fått erfara. Det var nu som han kom i

fårde med Roos, och det fdrstäs af sig sjelft, att de fdr hvarannan wore omistlige. — Stockman uppehdll sig i lvnndom; Roos deremot, såsom o-
känd och välklädd, lät se sig i dagen, och war icke ens mistänkt; Roos såg sig före om lägen-
heterna der något kunde wankas och gjorde an-
läggningarne, hemi Stockman på det djerfwaste
om nästerne utförde. Stockman med det dfriga
anhänget, stal och samlade roswet; Roos tog deraf
sin del, och war fdr resten deras afnämmare: med
ett ord, hela denna inrättningen syntes vara satt
på en fämmeligen säker och redig fot: hvar fick
sin del efter förtjenst och skicklighet; ingen osäm-
ja, split och misnöje fdrspordes i sällskapet, utan
allt gick redelliga till.

Det war likväl hdg tid, att man en gång,
efter så många flags fdrdfwade sibder, skulle få
fast på Tjuvbandet; det stedde dock om sibder under
den ransakning, som straxt i bdrjan omförmåles;
men till ett bewis på deha Tjuvwars dfrvermåttan
stora tilltagshet och djerfhet, kan anfbras, att
ehuru tre personer af bandet fdrut woro gripne
och häcktade, så att de af deras ofård hordt taga
sig skräck och warning, fortforo de icke desto mindre
i sin ondsla och wanart, tills de om sibder sjelfwa
fastnade i nätet. Det war också tid att samhållret
skulle befrias från lemmar af så obotelig wanart;
hvarföre dock Kongl. Hof-Rådden den 2 April 1701
dömdde så Roos som Stockman att hängas; och
gick samma dom, utan fdr Skants Tuu, den 8
Maj samma år, i werkställighet.

Sång

till den Italieniske Væresten

som gick till döden,

af

Carl Lindgren.

Jag ej följa för den skara
Som till döden leder dig,
Men sic jag i ditt ställe varar
Skulle bytet glädja mig.

Du dör beroft den enda gången,
Och dör af ett enda hugg,
Men jag dör långsamt, stängd och fängen.
Inom jernstäng, bomm och — glugg.

Har jag flera gånger brutit
Sedan hatet satt mig hit,
Har du flera gånger fällhet njutit,
Som så fort sic komma dit.

Du din räkning afgjort redan
Genom ångren, med din Gud,
Men min kanhända blifver sedan
Mera svår emot hans bud.

Tvist och tåligt låt ditt hjärta,
Anonde ett bättre lfs,
Le åt huggets forta smärta,
Tag det som ett tidsfördrif.

Snabb och lätt är dödensminuten!
Och snart är blodets kåla tömd,
Och snart den sista suken gjuten,
Och en straffad gerning glömd.
